

Täysistunto

Tiistai 7.2.2017 klo 14.04—17.46

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Hossan kansallispuistosta

Hallituksen esitys HE 260/2016 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan, jolle maa- ja metsätalousvaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelu

16.35 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On suuri ilo tuoda tämä esitys eduskunnan käsittelyyn, onhan se merkkitapaus, että satavuotias Suomi juhluvuonna 2017 saa uuden kansallispuiston, juhla-kansallispuiston. Paitsi että kansallispuisto tietenkin edesauttaa luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä tuleville polville, se samalla edistää luontomatkailuun perustuvaa yrittäjyyttä tuolla Kainuussa ja luo tätä kautta uusia pysyviä sekä myös sesonkiaikaisia työmahdollisuuksia.

Biotalous ja puhtaitten ratkaisujen ministeriryhmä päätti esityksestäni tammikuussa, että juhluvuoden kansallispuisto perustetaan siis Suomussalmen Hossan ja Moilasenvaa-
ran sekä Kuusamon kaupungin puolella sijaitsevan Julman-Ölkyn alueelle. Nuo alueet ovat jo tällä hetkellä valtion omistuksessa ja kuuluvat Natura 2000 -ohjelmaan.

Tuota valintapäätöstä tehtäessä oli käytännössä kaksi kandidaattia eli Hossa ja Porkkala. Tärkein valintaperuste tähän juhla-kansallispuistoon oli myös se, että tällä oli historiallista merkitystä, välitöntä ja välillistä, Suomen itsenäistymisprosessissa ja sen säilyttämisessä myöhemmin. Myös paikallinen ja seudullinen yksituumaisuus ja sitoutuminen tämän puiston puolesta tekivät minuun vaikutuksen. Oli helppo esittää Hossan kansallispuistoa perustettavaksi. Myös tuo Porkkala oli hyvä kohde, mutta siellä vastaavaa valmiutta ei vielä ollut. Olin kuitenkin tyytyväinen, kun pystyimme osoittamaan myös Porkkalan kehittämiseen puolen miljoonan euron määrärahan, ja myös sillä alueella se on herättänyt tyytyväisyyttä ja palvelurakenteita on pystytty uudistamaan. Totta kai kansallispuistoon liittyy aina odotuksia aluetalouden ja työllisyysvaikutusten saamisesta, ja niin tälläkin hetkellä, kun tiedämme, missä tilanteessa Suomen talous on — tarvitsemme vielä toimia, joilla työllisyyttä edistetään.

Hossa tulee olemaan Suomen 40. kansallispuisto, ja sen kävijämäärät ovat kasvaneet jo nyt valmisteluprosessin aikana. Itsenäisyytemme 100-vuotisjuhlapuisto on saanut myös kansainvälistä julkisuutta. Muun muassa Lonely Planet ja National Geographic ovat nostaneet Suomen kansallispuistot ja samassa yhteydessä juuri Hossan kansainvälisesti yhdeksi suositeltavaksi luontomatkailukohteeksi. Tästä voimme olla ylpeitä. Uusia yrittäjiä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2017 vp

on tullut ja on tulossa Hossan matkailuyrittäjien verkostoon. Esimerkiksi ranskalaiset kävijät ovat vakiinnuttamassa asemaansa Hossan vuosittaisina vieraina.

Hossan lakiesitystä on valmisteltu poikkeuksellisen tiiviissä yhteistyössä paikallisten tahojen, erityisesti Suomussalmen kunnan kanssa. Tiedonvaihtoa varten on perustettu oma sijaintikuntien, Metsähallituksen ja ympäristöministeriön yhteinen yhteistyöryhmä. Kuntatasolla valmistelua on lisäksi tehnyt erillinen työryhmä, jossa ovat olleet edustettuina eri toimijatahot suojelijoista metsästäjiin. Hossan kansallispuisto tulee olemaan laajuudeltaan runsaat 11 000 hehtaaria. Se koostuu kahdesta Natura 2000 -alueesta. Osa valtion maista on kuitenkin rajattu metsästykseseen, pyydyskalastukseen ja matkailun kehittämisen tarpeisiin välittömästi tämän puiston ulkopuolella. Myös puiston alueella lakiesityksen mukaan paikallisten metsästysoikeudet ja paikallinen nautinta säilyvät.

Olen vakuuttunut, että tuo Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoden kansallispuisto perustetaan oikeaan paikkaan, sinne, missä itsenäistymistämme ensimmäisen kerran vaadittiin. Hossan kansallispuisto tulee olemaan upea lahja paitsi itsenäiselle Suomelle, myös erityisesti Suomussalmelle ja Kainuulle, jonne se voi tuoda uutta hyvinvointia. Hossan kansallispuisto on kertomus ihmisen ja luonnon välisestä useiden tuhansien vuosien ajan jatkuneesta rinnakkaiselosta, ja soisin sen rinnakkaiselon jatkuvan rauhaisissa merkeissä myös vastaisuudessa.

16.39 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Ministeri Tiilikainen päätti oikein kauniisti tämän esittelypuheenvuoronsa niin, että Hossa on esimerkki ihmisen ja luonnon useamman tuhannen vuoden ajan jatkuneesta rinnakkaiselosta. Näinhän todella on. Hossaan liittyy hyvin tärkeitä historiallisia arvoja, jotka alkavat ihan esihistoriasta: esihistorialliset kalliomaalaukset ja peuranpyyntikuopat, yli sata vuotta sitten sieltä on kerätty kansanrunoutta, Suomen teollistamisen historian kannalta keskeistä todellisuutta ovat savottakämpät ja uittorakenteet, ja myöskin paikkakunnalla eli Suomussalmella ovat syntyneet yksi meidän klassisista kirjailijoistamme, Kianto, ja tasavallan ensimmäinen presidentti K. J. Ståhlberg. Kaikki nämä korostavat Hossan historiallista arvoa, samoin lähellä oleva Raatteen tie, jossa käytiin yksi talvisodan keskeisistä taisteluista.

Hossan alueella 90-luvulla käytiin paljon huomiota herättäneitä metsäkiistoja, suojeleminen vai hakataanko vanhoja metsiä. Kenties nämä metsäkiistatkin joskus tullaan katsomaan sellaiseksi osaksi Suomen historiaa, josta pitää myöskin jälkipolville kertoa, ja kenties Hossa on yksi niistä paikoista, joissa sitä kerrotaan.

Luontoarvojen puolesta Hossa täydentää kansallispuistoverkkoa oikein hyvin.

Ministeri puhui myös alueen yksituumaisuudesta. Tämä on tosiasia, ja sehan perustuu siihen, että kansallispuistojen vaikutuksesta paikallistalouteen on hyvin myönteisiä kokemuksia. Joitakin vuosikymmeniä sitten, kun kansallispuistoverkkoa olennaisesti laajennettiin, tämä ei suinkaan ollut itsestään selvää. 60—70-luvuilla monia kansallispuistohankkeita vastustettiin todella ankarasti, [Puhemies koputtaa] samaan tapaan kuin myöhemmin sitten muita ympäristönsuojeluhankkeita.

Arvoisa puhemies! Olisin ollut iloinen, jos myös Porkkalasta olisi saatu kansallispuisto, mutta hyvä näin, Hossa on hyvä valinta sekin.

16.42 Ulla Parviainen kesk: Arvoisa puhemies! Tämä keskustelussa oleva lakiehdotus on erittäin tärkeä minulle. Tämä Hossan kansallispuisto on tulossa kotikylääni Julmaan-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2017 vp

Ölkkyyn, ja tässä esityksessä erittäin hyvää on se, että suomussalmelaiset ja Hossan kylän yrittäjät ovat määrätietoisesti ajaneet tätä eteenpäin, niin kuin ministeri sanoi.

Edustaja Hassi tuossa jo kertasi tätä alueen historiaa, että se on ollut käytössä jo esihistoriallisella ajalla. Puisto tulee hyvin lähelle vanhan Lapinmaan ja Lannan rajaa. Vielä 1700-luvulla on ollut Maaselän lapinkylä muutaman kymmenen kilometrin päässä, ja nämä Väräkallion kuvat kertovat kyllä niistä onnistuneista metsästysretkistä, tapahtumista sieltä 3 000—4 000 vuoden takaa. Tämä alue uudisasutettiin 1600-luvun puolessavälissä, ja silloin tulivat kaskiviljelijät siihen lähialueen kyliin. Riistaisat metsät ja kalaisat järvet antoivat särkevintä tuolloin tulleille perheille, ja kylässä poltettiin tervaa, jota sitten uitettiin Hossanjoen kautta Oulujärven kautta Ouluun. Kalastus ja metsästys ovat edelleen tärkeitä harrastuksia ja antavat särkevintä alueen ihmisille, siellä asuville ja siellä vapaa-aikaansa viettäville.

Porotaloudella on alueella vahva vuosisatainen perinne. Puiston alueella toimii Hossan-Irnin paliskunta. Paliskunnalla on yhäkin kiinteitä poroerotusaitoja tulevan puiston alueella ainakin kolme kappaletta. Lakiesityksessä on turvattu, että tulevassa puistossa porot ja poronhoito jatkavat kuten ennenkin. Toivon, että puiston järjestyssäännöissä sitten tarkkaan huolehditaan siitä, että myöskin toiminta poromiehillä siellä onnistuu, eli liikkuminen siellä puiston alueella.

Vaikka tulevan puiston ja sen lain valmistelu-aika on lyhyt, vain vajaa vuosi, niin kuin ministerikin tuossa totesi, niin vain voi kiittää siitä, miten on osallistettu paikallista väkeä tähän valmisteluun. Valmistelussa on otettu erittäin hyvin mukaan alueen toimijat ja heidän näkemyksensä, ja siksi ehkä lakiluonnoksesta annetut lausunnotkin ovat pääsääntöisesti myönteisiä. Se ehkä kertoo juuri siitä mukaan ottamisesta. Yksi lausunnoista on Rukan koulun oppilailta. Nuoret pitävät erittäin hyvänä asiana, että sinne saadaan uusi puisto. He toivovat luontomatkailun lisääntymistä mutta he kantavat huolta siitä, että perinteisten harrastusten, kalastuksen ja metsästyksen, mahdollisuudet kapenevat puiston alueella. Lisäksi nuoret kiinnittävät huomiota puiston rakenteisiin: heidän mielestään on erittäin tärkeää, että kaikki luontomatkailuun käytettävät rakennukset rakennettaisiin materiaaleista, joiden elinkaari on pitkä.

Nostan tähän vielä pieniä huomioita, joita olen saanut lausuntoajan päättymisen jälkeen — tätä lakia on luettu jokaisessa tuovassa:

Lakiesitykseen on kirjattu suurpetojen poisto, kuten Hossa-Irnin paliskunta ja Paliskuntain yhdistys ovat sen esittäneet. Tämä kuitenkin muuttaa nykyistä vahinkoja aiheuttavien suurpetojen metsästystä, johon osallistuu myös muita metsästäjiä eikä vain näitä paliskunnan poromiehiä. Metsästäjien määrä ja joukon kokoonpano luonnollisestikin vaihtelevat eri jahdeissa, mutta saamieni arvioiden mukaan jopa yli puolet metsästysseurueista joutuisi jäämään puiston rajalle odottamaan jahdin etenemistä. Tämä luonnollisestikin hidastaa ja vaikeuttaa vahinkopetometsästystä.

Lakiesityksessä sallittaisiin puistossa ulkopaikkakuntalaisille vain hirvenmetsästys paikallisissa metsästysseuroissa. Paikallisten metsästysseurojen jäsenmäärästä on tällä hetkellä yli puolet ulkopaikkakuntalaisia, mutta näillä ulkopaikkakuntalaisilla on kuitenkin hyvin pitkät sukuperinteet alueen käyttöön, hyvin usein kotitilojensa kautta, missä heillä on vapaa-ajan asuminen. Metsästäjät esittävätkin, että kansallispuistossa sallittaisiin kaiken riistan metsästys paikallisten metsästysseurojen jäsenille lupaehtojen puitteissa.

Toinen perinne, kalastusperinne, on huomioitu esityksessä hyvin. Vapaa-ajan kalastus seisovilla pyydyksillä on sallittu yhdeksässä puistoon kuuluvassa järvestä ja nuottaami-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2017 vp

nenkin yhdessä. Tämän lisäksi viehekalastus on sallittua kahdessa järvessä. Tähän täytyy vielä lisätä Kuusamon puolella puistoon jäävä noin 100 hehtaarin alue, joka on Kuusamon kylien yhteisten vesialueiden kalastuskunnan hallinnoimaa vesialuetta, jonka käyttöä kansallispuisto ei rajoita. Näistä järvistä kaksi, Laukkujärvi ja Somerojärvi, ulottuu myös puiston puolelle. Esitänkin harkittavaksi, tulisiko kalastaminen mahdollistaa myös puistoon kuuluvalla osalla, niin ettei osa järvestä olisi kalastuksen piirissä ja osa ei, ja harkittavaksi myös, tulisiko Selkoskylän osakaskunnan jäsenille heidän lausuntonsa mukaisesti antaa oikeus perinteiseen pyydyskalastukseen myös Ala- ja Keski-Valkeaiseen sekä Pitkä-Hoiluaan ja Kokalmukseen.

Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlan kansallispuistoa on perusteltu luonnonsuojeluarvojen lisäksi kulttuurilla ja alueen historialla. Puistolla on kulttuurinen rooli ja alueella vahva yhteys Suomen itsenäisyyden historiaan. Yhteiskunnalliset vaikutukset on lakiesityksen perusteluissa esitetty hyvin kauniisti, voisi jopa sanoa runollisesti. Hossa tulee olemaan upea, erilainen kansallispuisto nykyisten puistojen ketjuun. Uskon, että uudesta puistosta tulee Ylä-Kainuun ja Koillismaan eteläosan matkailullinen keskus, jonka ympärille muodostuu verkostomainen luontoa ja perinnekulttuuria hyödyntävä yritysrypäs. Kuten ministeri totesi, jo viime vuonna Hossan puisto sai myönteistä kansainvälistä julkisuutta, joten uskon, että kävijämäärä lisääntyy huikeasti tulevan vuoden aikana, ehkäpä jo juhluvuoden aikana.

Minä toivon, että me jatkossa, tulevina vuosina pystymme huolehtimaan puistoalueesta sekä tulevan puistoalueen lähialueilla olevista Metsähallituksen luontokohteista ja niiden hoidosta. Niukkojen resurssien tilanteessa laatu ei saisi ainakaan laskea, jotta ei viesti leviäisi kansainvälisille areenoille. Minä toivon, että tämä lakiehdotus käsitellään valiokunnassa reipasta tahtia ja erittäin myönteisessä hengessä.

16.49 Pauli Kiuru kok: Arvoisa puhemies! Ympäristövaliokunnan jäsenenä on hieno hetki, että kolmatta kertaa eduskuntatyöni aikana pääsen käsittelemään kansallispuistolakia. Tämä on todellakin kolmas laki kuuden vuoden aikana ja oikein hienoa. Edellinen puhuja sanoi, että hyvässä hengessä ja reippaasti, niin uskon, että näin valiokunnassa tulee tapahtumaan. Tämä esitys on ymmärtääkseni hyvin ongelmaton. Ehkä jotain kalastukseen ja metsästyksen liittyviä hienosäätöjä saattaa olla, mutta tuskin kovin paljon muuta.

Tässä on todettu nämä historialliset syyt. On todettu se, että tämä on hieno hanke Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhluvuoden kunniaksi. Näin todellakin on. On todella hienoa, että kunnan tuki, yrittäjien ja paikallisten asukkaiden tuki on tässä vahvasti mukana. Jos näin ei olisi, niin hanketta olisi aika epätoivoista viedä eteenpäin. Toimivaa ratkaisua siitä ei silloin oikein tulisi.

Tässä on myös todettu, että kävijöiden määrä varmasti tulee kasvamaan. Vuonna 2015 kävijöitä oli 53 000, ja nyt, kun tämä kansallispuistostatus kesäkuussa mitä todennäköisimmin tulee, niin kävijöiden määrä entisestään kasvaa. Se asettaa tietysti tiettyjä paineita reiteille ja infrastruktuurille, joka on jo siellä valmiina, mutta täytyy toivoa, että meillä on mahdollisuuksia ylläpitää tätä hienoa kansallispuistoverkostoa. Hehtaareja voimme lisätä lähes, no, ei nyt rajattomasti, mutta voimme lisätä. Mutta ongelma on tietysti se, että pelkät hehtaarit eivät riitä, jos varaa ei riitä sitten pitää sitä infraa kunnossa. Esimerkiksi tässä mainittu Värikallio ja ne rakenteet, joita pitkin sinne on päässyt katsomaan, olivat ainakin muutama vuosi sitten siinä kunnossa, että sinne ei vaeltajia päästetty, mutta tämä asia nyt tulee varmasti kuntoon, kun rahaa on käytössä 2,5 miljoonaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2017 vp

Kaksi merkittävää kansainvälistä tahoa on viime aikoina maininnut Suomen erittäin kiinnostavana matkailukohteena, ja minä uskon, että tämä trendi entisestään vahvistuu, luontoarvojen merkitys kasvaa. Toisaalta turvallisuuden merkitystä ei koskaan voi korostaa liikaa, ja hyvin vaikeasti ennustettavassa ja hieman epävakaisessa maailman tilanteessa Suomi on tässä suhteessa etulyöntiasemassa, ja toivottavasti näin on myös jatkossa. Rauhallinen ympäristö, missä yhteiskunta toimii ja liikenne toimii ja rakenteet toimivat, on selaista, mitä ihmiset, matkailijat, haluavat ja hakevat.

Kiitos todellakin ministerille asian eteenpäinviemisestä. Porkkala oli myös hyvä vaihtoehto, ja sille saimme myös lisää rahaa, muistaakseni 500 000 euroa. Hyvä näin.

Jos tässä haluaisi vielä eteenpäin visioida, niin näkisin niin, ja tiedän, että moni asiantuntijakin näkee niin, että Käsivarren suurtuntureiden alue voisi olla sellainen kohde, joka voisi täydentää tulevaisuudessa kansallispuistoverkostoamme parhaalla mahdollisella tavalla. Tiedän, että se muun muassa edustaja Kärnän näkemyksiin ei aivan suoraan sovi, mutta jos tässä voitaisiin edetä keskipitkällä aikavälillä niin, että paikalliset tulevat hyvin kuulluksi, paikalliset elinkeinot tulevat hyvin kuulluksi ja ehkä joitakin pieniä säätöjä tai tuunauksia sillä tavalla, että paikallisten elinkeinoja ei millään tavalla vaaranneta. Se, kuinka paljon kansallispuistot tuovat varallisuutta ja hyvinvointia ympäristöönsä, on todella iso asia. Taitaa olla yli 120 miljoonaa euroa, mitä kansallispuistot tuovat paikallistalouteen vuodessa matkailijoitten myötä rahaa. Uskon, että sinne Kilpisjärven suunnallekin olisi mahdollista rakentaa semmoinen malli, joka tukee paikallista elinkeinoa ja on paikallisten hyväksyttävissä, mutta jos näin ei ole, niin ei sitä väkisin tietenkään sinne pidä laittaa, koska paikallinen tuki on näissä asioissa aina tärkeää.

Näillä sanoilla kiitän. Käsittelemme kyllä varmasti positiivisessa hengessä tätä asiaa ympäristövaliokunnassa.

16.54 Mikko Kärnä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitän edustaja Kiurua kyllä siitä, että todellakin tämä paikallinen tuki näitten puistojen perustamiseksi on äärettömän tärkeää, ja tilanne siellä Käsivarressa on yksiselitteisesti ja selkeästi sellainen, että paikkakuntalaiset eivät sitä puistoa sinne halua.

Totta kai kaikenlaisista asioista voidaan aina keskustella, mutta meillä Enontekiöllä on valitettavasti myös huonoja kokemuksia näistä puistoista, joita on perustettu. On luvattu paikkakuntalaisille tiettyjä asioita, tiettyjen oikeuksien säilyttämistä, mikä ei sitten kuitenkaan ole lopulta toteutunut. Ja kun tuolla Käsivarren suurtunturialueella matkailua tehdään, niin on äärettömän tärkeää, että siellä puiston alueella — jos sinne sellainen tulisi — kyettäisiin liikkumaan myös moottoroidusti ja kuljettamaan turisteja myös moottoroidusti. Olen ymmärtänyt, että nykyisen lainsäädännön puitteissa kansallispuistossa tällainen toiminta on yksiselitteisesti kiellettyä.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Vielä edustaja Kiuru ja sen jälkeen puhelistaan.

16.55 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Kärnälle paikallistuntemuksesta ja paikallisten mielialojen selventämisestä. On varmasti niin ja tiedän myös itse, että se paikallinen tuki ei ole siellä vielä sellaista kuin sen pitäisi olla, jos kansallispuistoa viedään eteenpäin.

Edustaja Kärnä nosti esille tämän moottorikelkka-asian, ja se ehkä on niin kuin semmoinen, joka kuvaa sitä ongelmaa. Kysyn ministeri Tiilikaiselta: miten te ministerinä näette

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2017 vp

suurtuntureiden mahdollisuuden ja sitten tällaisten asioiden yhteensovittamisen, mitä esimerkiksi edustaja Kärnä tässä esitti? Alue on aivan poikkeuksellinen Suomessa, ja sellaista aluetta meillä ei todellakaan muualla ole. Uskon, että kansallispuisto oikein toteutettuna olisi kaikkien etu myös sillä suunnalla.

16.57 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Täällä salissa me kilpaa huusimme ja keskustelimme, mistä tulee Suomen 100-vuotiskansallispuisto, ja me onnistuimme saamaan sen Hossan kansallispuistoksi, kiitoksia. Nyt kuitenkin on muistettava se, että Hossan alueen väestö itse todella haluaa ja toivoo, että sinne saadaan kansallispuisto, ja nyt tämän alueen kehittämisessä onkin todella tärkeää, että mennään niillä eväillä eteenpäin, huomioidaan paikallisten ihmisten toiveet ja vaatimukset siitä, miten asiaa ja aluetta kehitetään eteenpäin.

Siinä on pari asiaa: toinen liittyy kalastukseen ja toinen metsästyksen, ei sen kummempaa. Eliikkä samat perusasiat, joista on keskusteltu monen muunkin kansallispuiston osalta. Mutta nyt meidän täytyy huomioida se, että kyse on tuommoisesta pohjoisesta alueesta, joka vastaa hyvin paljon ihan Lapin kansallispuistojen olosuhteita mutta ei kuitenkaan ole niillä Lapin alueilla. Meillä pohjoisessa on tietyt erityisoikeudet kansallispuistoissa, muun muassa hirvenmetsästys. Tuolla alueella meidän täytyy tätä lakiesitystä vielä muokata, hioa, lukea moneen kertaan ja tarkistaa, mitä mikäinenkin pykälä tarkoittaa. Esimerkiksi kalastaminen verkoilla ja yleensäkin perinteisillä tavoilla pitää mahdollistaa paikalliselle väestölle entisellä tavalla hoidettuna. Siihen ei saa tulla yhtään ylimääräisiä vaikeuksia ja ongelmia.

Ja toinen on sitten nämä metsästyspuolen asiat. Edustaja Parviainen toikin hyvin esille tämän petojen poiston ja sen, että ongelmaksi on yleensäkin koettu se, että kun paliskunnan alue ulottuu usein naapurikunnan puolelle, niin tässä tapauksessa paliskunnan osakaat, jotka asuvat naapurikunnan puolella, eivät pääsisi osallistumaan siihen petojen poistamiseen. Eliikkä siinä on muutamia tämmöisiä hiottavia kohtia, mitkä meidän täytyy vielä katsella tarkemmin.

Nyt ollaan perustamassa Suomeen 40. kansallispuistoa. Se on muuten niin iso määrä, että meillä on aikamoinen vastuu näitten puistojen hoitamisesta. Se ei ole mikään halpa systeemi, että saamme infran, henkilöstön, kaikki palvelut, mainostamisen, siihen liittyvät matkailuasiat ja kaikki muut pidettyä yllä. Se maksaa valtiolle aika monta euroa vuositain. Ja nyt ollaan huomattu tuolla UK-puistossa, jonka minä tunnen läheisimpänä puistona parhaiten, että sillä alueella monet pitkospuut, jopa wc:t ovat menneet niin huonoon kuntoon, että nyt aletaan miettimään, mitä niistä puretaan ja otetaan pois käytöstä, koska ei ole määrärahoja, millä niitä pystytään hoitamaan. Tämä on todella vakava asia: millä me pidämme tämän puistoverkon jatkossa yllä ja kunnossa?

Nyt Suomen 100-vuotisteeman kunniaksi saimme talousarvioon hieman lisää määrärahaa puistojen infran hoitamiseen ja ylläpitämiseen, mutta meidän täytyy nyt todellakin miettiä, millä tavalla me tämän asian ratkaisemme jatkossa. Meillä on hieno 40 puiston verkosto. Niiden yhtenäisyyttä täytyy mainonnassa ja markkinoinnissa hyödyntää entistä enemmän.

Kiitoksia tästä. Lähdemmepä nyt sitten juhannuksen alla sinne Hossaan perustamaan tämän puiston ja juhlimaan puiston kunniaksi tilannetta. Terveisiä vain sinne Kuusamon ja Suomussalmen alueelle, että toivottavasti olemme voineet auttaa teitä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2017 vp

17.01 Timo V. Korhonen kesk: Arvoisa puhemies! Voin vain yhtyä niin monella tavalla tänään tästä asiasta täällä käytettyihin puheenvuoroihin. On erinomaista ja aivan loistavaa, että tämä Hossan kansallispuisto perustettiin, siitä erityisen suuri kiitos ministeri Tiilikaiselle ja totta kai koko hallitukselle.

Hossan kansallispuiston perustaminen on monella tavalla ongelmaton. Kaikki lähti siitä, että tämä oli alueen itsensä oma esitys, siellä oli vahva tuki tälle kansallispuistolle, eli tämä on monella tavalla ollut hyvä perustaa. Toki henkilökohtaisesti täytyy sanoa, kun täällä on viitattu myös jonkin verran näihin mahdollisiin uusiin kansallispuistoihin tai uusiin luonnonsuojelualueisiin, että ehkä oma intoni on tämän Hossan kansallispuiston perustamisen myötä aika tavalla jo nyt tyydytetty uusien luonnonsuojelualueitten perustamisen osalta, noin näitesti sanottuna.

Vaikka tässä on todettu, että lakiesitys on monella tavalla ongelmaton, niin täällä on viitattu myös muun muassa metsästykseen ja kalastukseen. Se pitää paikkansa, että tämän lakiesityksen käsittelyn yhteydessä täällä eduskunnassa on syytä kyllä tarkoin arvioida se, sisältyykö tähän esitykseen nyt paikallisuuden näkökulmasta joitain ongelmia metsästysoikeuden ja kalastusoikeuden osalta, ja tarvittaessa vielä sitten tehdä joitakin täsmennyksiä. Mutta todella näitä ihmeitä tässä itsessäänkin huomaa, että täällä eduskuntasalissa on kiittelemässä uuden kansallispuiston perustamista — kiitoksia ministerille.

17.03 Kari Kulmala ps: Arvoisa puhemies! Pidän hyvänä, mikäli alueen vanhat eräperinteet huomioidaan lakiesityksessä myös muuten kuin pelkästään tässä tekstissä elikkä myös tekoina. Kansallispuistoon tavanomaisesti kuuluvien rajoitusten rinnalla on esityksessä otettu mielestäni hyvin huomioon poikkeukset metsästysmahdollisuuksissa tilanteissa, joissa on taustalla jo pitkään jatkunut metsästysperinne. Näistä meitä muistuttavat alueella myös kalliomaalaukset. Luonnonsuojelualueen nykyiseen metsästyskäyttöön ei ole tarvetta tehdä muutoksia. Ei olisi mitään mieltä sillä, että esimerkiksi pienriistan metsästys alueella kiellettäisiin kokonaan tai esimerkiksi pienpedoille tehtäisiin rauhoitusalue, missä ne saisivat lisääntyä vapaasti. Se olisi suorastaan luonnonsuojelurikos muita eläinlajeja kohtaan. Kuten mainitsin, laissa on sallittava jatkossakin alueella asuville kaiken riistan metsästys kansallispuiston alueella, tietenkin lupaehtojen puitteissa. Metsästyksen salliminen tällä tavoin on kansallispuiston perustamistarkoituksen mukainen. Vain tällä tavoin on mahdollisuus säilyttää lajien tasapaino myös tulevaisuudessa tuleville sukupolville.

Pidän myös tärkeänä, että tavanomaiseen kotitarvekalastukseen on mahdollisuus jatkossakin tavanomaisin pyydyksin sekä välinein. Monessa alueen vesistöissä on tällä hetkellä liian tiheä särki-, seipi- tai ahvenkanta, jota ei pystytäkään vähentämään tehokkaasti kuin katis-koilla ja verkoilla. Tällä tavoin paranevat niin sanotun arvokkaamman kalan elinolosuhteet. Vesistöjen tilahan on jo pääsääntöisesti kansallispuistossa hyvä.

17.05 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että Hossa saa oman kansallispuistonsa, ja kun juhlimme tässä Suomen itsenäisyyden 100-vuotista taivalta, niin se on sen seutukunnan ihmisille uskoakseni merkkitapahtuma. Olen saanut kuulla sen seutukunnan edustajien puheenvuoroja ja vakuuttunut siitä, että päätös on oikea.

Toivoisin kuitenkin, että tämän tällaisen, sanotaanko, pienehkön hurmohengen keskeillä myös realiteetit tunnustettaisiin. Ensimmäinen realiteetti on se, että kun kansallispuisto alueelle tulee, niin ehdottomasti on lailla turvattava paikallisten ihmisten oikeudet. Se koskee metsästystä ja kalastusta. On niin, niin monta esimerkkiä siitä, että erilaisilla Metsähal-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2017 vp

lituksen määräyksillä on rajoitettu esimerkiksi hirvenmetsästystä. Kerron esimerkin: Laitetaan hirvenmetsästyksessä tarvittavan, välttämättömän koiran säkäkorkeusrajoitus sellaiseksi, että vain mäyräkoiralla tai kiinanpalatsikoiralla pystyy hirveä ajattamaan. Isommalta koiralla ei lupaa saa.

Elikkä toivon, arvoisa ministeri, että tässä asiassa suhteessa kansalaisten odotuksiin siitä, että heitä kohdellaan reilusti, ja rajoituksissa, mitä kansallispuisto tuo vääjäämättä tullessaan, ollaan rehellisiä: Kansallispuisto tuo rajoituksia. Se on selvä asia, että siellä alueella ei enää elämä jatku samalla keinoin kuin ennen sitä virallista kansallispuiston perustamishetkeä, kun laki on laadittu. Eli se muuttuu. Se on ihan varmaa, että se muuttuu. Suomessa on 39 kansallispuistoa — tämä on siis 40. — ja noin miljoona hehtaaria on alaa yhteensä kaikilla kansallispuistoilla tässä maassa. Elikkä nämä alueet eivät tietenkään ole siellä perinteisessä talouskäytössä. Niillä rajoitetaan voimakkaasti metsästystä ja kalastusta, ja sitten se käyttö, mikä on, on sitä lailla määriteltyä käyttöä, kansallispuistomaista käyttöä, mikä on ihan hyvä asia. Suuri rikkaus tässä kansallispuistoketjussa on se, että niitä on eri puolilla Suomea, ja sillä on voitu tavallaan säilöä sitä alkuperäistä luontoa, mitä sillä alueella tyypillisesti on. Näiltä alueiltahan tällaisia kohteita on aina löydettykin. Siinä mielessä asia on hyvä ja oikea.

Mutta sekin on meidän tunnustettava, että luonnonpuistothan kuuluvat tähän samaan ketjuun. Niitä on 19 kappaletta ja 160 000 hehtaaria — noin, vähän vajaat. Ne alueethan on pyhitetty tieteen tekemiselle, niin että siellä liikkumisrajoitukset ovat selkeämmät, mutta kuitenkin nekin ovat luonnonsuojelualueita. Toivoisin nyt, että kun ministeri on paikalla... Otan esimerkkinä vaikka Petkeljärven kansallispuiston Ilomantsissa: Siitä tiestä, mikä sinne Petkeljärvelle on, on 10—20 vuotta kunta toivonut, että se laitettaisiin vihdoin ja viimein kuntoon. Ei se kovin paljon houkuttele sinne kansallispuistoon menemään, kun se on semmoinen paukkukärriä, että jos omistaa tekohampaat, niin kannattaa laittaa ne pehmeään pussiin ennen kuin lähtee sille tielle ajamaan. Elikkä nimenomaan, kun jotakin tehdään, tehdään sitten kunnolla eikä jätetä sitä sillä keinoin, että hieno on paikka, hienot ovat rakennukset, hieno on tarjoilu, mutta se tie sinne on semmoinen paukkukärriä, että eipä sinne paljon innosta mennä. Polkupyörällä meneminen sille tielle: ei viitsi hyvää polkupyörää särkeä. Kannattaa mennä vaikka jalkaisin, jos jaksaa kävellä.

Elikkä nämä puitteet kuntoon, kun kerran tämmöistä tehdään. Laitetaan ne tiet kuntoon ja laitetaan se palveluvarustus siihen kuntoon, että ihmiset voivat oikeasti siellä kulkea, nauttia suomalaisesta luonnosta, mutta niin, että myös paikallisten ihmisten oikeudet huomioidaan: metsästys ja kalastus. Aivan moni on puheenvuorossaan sanonut tässä salissa nyt tämän käsittelyn aikana, että paikallisten ihmisten oikeudet on turvattava lailla. Minä en jaksaa uskoa enää ympäristöministeriön kanssa asioituani vuosikymmeniä, että virkamiesten antamat lupaukset olisivat sitten lopullinen oikeustila, mikä saavutetaan. Niin ei ole. Niin monta kymmentä kertaa olen joutunut pettymään ja niin ison määrän rahaa joutunut häviämään kestävämmien lupausten takia. Sen takia eduskunnan pitää edellyttää, että kaikki nämä tarkat säännöt otetaan lakiin suoraan, että niitä ei asetuksilla muuteta. Muuten tämä homma kaatuu tavallaan itseään vastaan, kun rajoituksia tulee ja paikalliset ihmiset pettyvät. Maaseudun ihmiset ovat tottuneet pettymään, mutta toivoisi, että nyt ei tulisi uutta pettymystä tässä asiassa.

Ja lopuksi, arvoisa herra puhemies, se, että kun Suomessa on tämmöinen ajattelumalli päässyt vallalle, että vain suojelulla suojelemme metsiä, sehän ei pidä paikkaansa. Kaikki Suomen metsät ovat itsessään arvokkaita geenivarastoja, luonnonpuistoja jokainen omalla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2017 vp

tavallaan. Sinne sopii aivan yhtä hyvin harvennushakkuu, sinne sopii aivan hyvin uudistamishakkuu, sinne sopii marjankeruu, sienien keruu, metsästys, kalastus ja niin edelleen. Mutta kun meillä on tällainen mielikuva luotu, että on vastakkainasettelu, että metsien hakkuu on metsien hävittämistä ja suojelu on sitten se toinen ääripää eikä mitään muuta ole, tämä on täysin väärä kuvitelma. Tästä meidän pitää päästä irti, koska suomalainen metsä, jokamiehen oikeus ovat suuria rikkauksia. Sen takia meidän pitää huoli siitä, että emme rajoita liikaa suomalaisten metsien käyttöä. Meillä alkaa olla, niin kuin sanoin, kansallispuistoja miljoona hehtaaria, luonnonpuistoja reilut 150 000 hehtaaria. Natura-alueet ja muut aarnialueet ja tällaiset mukaan lukien meillä on 5 miljoonaa hehtaaria erilaisten rajoitusten alla olevia alueita, ja metsäalue, mitä Suomessa on, kuitenkin jää alle 30 miljoonan hehtaarin. Kannattaisi joskus pysähtyä tässäkin talossa miettimään, vieläkö me haluamme lisää taloudellisia käyttörajoituksia Suomen metsille, koska se on selvä asia, että marjasadot, sienisadot ja moni muu luonnon käyttö aika pitkälti riippuvat siitä, harvennetaanko suomalaisia metsiä ja hakataanko niitä. Puolukkaadot ja muut marjasadot eivät lähde kasvamaan, jos metsiä ei uudisteta. Se on selvä asia, että parhaat puolukkaadot ovat 5—10 vuotta hakkuun jälkeen, kun pieni taimikko on saatu syntymään. Silloin on puolukkaa Ilomantsin tanhuvilla ainakin niin paljon kuin jaksaa kantaa.

Tämän takia toivon tähän taloon kriittisyyttä myös, että ei jokaista asiaa... Jos me kaikki alueet panemme kansallispuistoksi tai luonnonpuistoksi, niin tätä kansakuntaa uhkaa sen jälkeen erittäin rankka elintason lasku. Puuraaka-ainetta ei saa enää käyttää, ja moni muu taloustoiminta on seis, maa-ainesten otto ja niin edelleen.

Kannatan Hossan puiston perustamista lämpimästi ja onnittelen sitä seutukuntaa, kun saivat tämän itsenäisyyden juhluvuoden puiston itselleen. Mutta toivon, arvoisa herra ministeri, näitä sanoja siitä, että paikallisten ihmisten oikeudet turvataan lailla, ei millään lupauksilla eikä asetuksilla, vaan lailla, koska laki vaatii aina tämän talon kädenjäljen ja se on paljon isompi turva kuin se virkamiehen antama puolivillainen lupaus, jonka pitävyyttä en aina ole jaksanut uskoa, että se on totta — ehkä olen ymmärtänyt väärin hitaan älyni takia — mutta kuitenkin niin että ihmisten arki turvataan, ja se turvataan parhaiten tässäkin tapauksessa selkeällä lainsäädännöllä.

17.12 Katja Taimela sd: Arvoisa herra puhemies! Hyvät kollegat! Kun keskustelussa on hallituksen esitys Hossan kansallispuistosta, sitä tulee helposti ajatelleeksi niitä kansallispuistoja, joiden parissa on saanut tehdä työtä edeltävän kahden vaalikauden aikana maa- ja metsätalousvaliokunnassa ja tässä salissa — tai ei oikeastaan tässä salissa vaan tuossa naapurissa. Erityisesti mielessäni on oman seudun helmi, Teijon kansallispuisto, joka toteutui viime vaalikaudella. Nyt kyseessä on Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoden kansallispuisto, Hossa.

Kansallispuiston perustamisella on luonnon monimuotoisuuden turvaamisen ja maisemallisten arvojen lisäksi runsaasti virkistykseen ja luontomatkailuun liittyviä merkityksiä, joiden taloudelliset sekä hyvinvointivaikutukset eivät todellakaan ole vähäisiä. Olemme saaneet lukea, miten kansallispuistojen käyntimäärät ja suotuisat talousvaikutukset ovat kasvussa niiden alueilla. Mikä ehkä jopa tärkeintä luonnon monimuotoisuuden lisäksi on se, että ihmiset kokevat kansallispuistovierailuiden parantavan heidän hyvinvointiaan.

Kansallispuistojen perustamisten yhteydessä paljon puhututtavat kalastus- ja metsästys-oikeudet on myös otettu huomioon esityksessä niin, että kalastuksen ja metsästyksen osalta säädettäisiin eräitä sellaisia paikalliset olosuhteet huomioon ottavia poikkeuksia, jotka

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2017 vp

eivät ole ristiriidassa kansallispuiston perustamistavoitteen kanssa. Tämä on tärkeä seikka alueen näkökulmaa ja tahtotilaakin ajatellen, jos miettii niitä kansallispuistojen perustamisia, joissa itse on ollut mukana. Muun muassa Teijon kohdalla poikkeuksien kanssa on pärjätty, mutta näyttää siltä, että Hossankin kohdalla valiokuntakäsittelyssä puhutaan kalastuksesta ja metsästyksestä.

Elikkä kaikki periaatteessa kannattavat kansallispuistoja, mutta sitten aina tulee se pieni ongelmatiikka, että mitä tapahtuu alueella alueen ihmisten virkistyskalastuksen ja metsästyksen kohdalla.

Toivotan tässä lähetekeskustelussa jo paljon onnea Hossalle Metsähallituksen pääjohtajan sanoin: "Luonto lisää Suomen kilpailukykyä."

17.14 Petri Honkonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä on todellakin hieno ja vaikuttava päätös, että Suomen satavuotisjuhlan kunniaksi on päätetty tämä kansallispuisto perustaa. Ja aivan kuten tuosta edustaja Parviaisen puheenvuorosta tuossa aikaisemmin välittyi, niin tämä on myöskin alueen asukkaille erittäin merkittävä asia ja tällä kansallispuistohankkeella tuntuu olevan laajasti väestön tuki siellä alueella. Ja yhdyn totta kai myöskin niihin puheenvuoroihin, joissa on toivottu myöskin sen paikallisen elämänmuodon säilymistä tämän kansallispuiston perustamisesta huolimatta, mikä on totta kai hyvä asia.

Näillä kansallispuistoilla on monia merkittäviä aluetaloudellisia vaikutuksia. Muun muassa Hossaa edeltävällä kansallispuistolla, joka nyt on perustettu, eli Etelä-Konneveden kansallispuistolla on ollut monia suotuisia ja hyviä, positiivisia vaikutuksia seudun yrittäjyyteen ja elinkeinoelämään. Ja uskon ja toivon, että tällä Hossan puistollakin nyt sitten näitä hyviä vaikutuksia on, ja varmasti ne myös liittyvät tähän laajaan tukeen, mikä tällä hankkeella siellä alueella on ollut.

17.16 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa herra puhemies! Esitän parhaimmat kiitokseni hallitukselle ja ministeri Tiilikaiselle. Näin niitä kansallispuistoja perustetaan. Hossa saa nyt puistonsa sen takia, että Hossa ja Suomussalmen kunta sen puiston sinne halusivat.

Tässä on paljon keskusteltu nyt näiden kansallispuistojen vaikutuksista paikallistalouteen, ja tässä jossain määrin en voi jakaa aivan kaikkia niitä näkemyksiä, joita Metsähallitus on esittänyt. Esimerkiksi meillä tuolla pohjoisessa tulisi kehittää merkittävällä tavalla niitä oheispalveluita, millä tavalla saadaan niitä puistokävijöitä ja matkailijoita käyttämään niitä paikallisia palveluita siellä. Nyt valitettavan usein tilanne on se, että saavutaan täältä etelästä sinne pohjoiseen auto täynnä ruokaa, muonaa, pakataan rinka, lähdetään viikoksi käymään siellä kairassa ja sen jälkeen palataan tänne etelään. Ne vaikutukset sitten sinne aluetalouteen ovat lähellä nollaa.

Tässä käytiin keskustelua myös jo edustaja Kiurun nostamana tästä Käsivarren kansallispuistosta, jota lähestulkoon pakolla viime hallituskaudella ajettiin silloisen ministeri Niinistön toimesta tuonne Käsivarteen. Kun me nousimme siellä vastarintaan ja ilmoitimme, että me emme tätä puistoa Käsivarteen halua, niin sain kunnanjohtajana toimiessani kirjeen tuolta Alaskasta paikallisen luontodirektoraatin päälliköltä, jossa hän totesi, että te olette hulluja, kun te ette halua sitä puistoa sinne Käsivarteen, että ne ovat täällä Alaskassa erittäin tärkeitä ja ne tuovat meille kaiken sen elannon tänne, mitä me tarvitsemme. [Ilkka Kanerva: Käyttikö sanaa hullu?] — Käytti sanaa hullu. — Aloimme perehtyä siihen, milaista se on siellä Alaskassa, ja se on, hyvät kollegat, hyvin toisenlaista se luonnonsuojeluideologia siellä kuin meillä täällä Suomessa. Sinne kun perustetaan kansallispuisto, niin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2017 vp

yleensä ensimmäisenä rakennetaan sen puistoalueen läpi tie, joka takaa pääsyn näille syrjäisille alueille. Sinne kaavoitetaan laadukkaita matkailupalveluita keskelle sitä kansallispuistoa, sinne perustetaan laadukkaita hotelleja, laadukkaita ohjelmapalveluita, ja myös vaikkapa moottoroitu liikkuminen näissä puistoissa on mahdollista. Ihminen voi maksaa useita tuhansia dollareita siitä, että hän pääsee moottorikelkalla ajamaan neitseelliseen umpilumeen tai että hän pääsee metsästämään sinne kansallispuiston alueelle. Minä kannattaisin kyllä tämäntyyppisiä puistoja myös meille.

Nykyisellään tämä meidän luonnonsuojeluideologiamme on varsin väritynnyttä. Se sulkee ihmisen vaikutuksen pois luonnosta. Ja olen erittäin huolestunut siitä, että meillä eivät enää paikkakuntalaiset pääse hyödyntämään näitä puistoja täysipainoisesti. Meillä on Lapissa useita kokemuksia, että useissa kansallispuistoissa on näin käynyt. Ja kuten edustaja Hoskonen äsken hienosti totesi, lainsäädännöllä on turvattava ne paikkakuntalaisten oikeudet.

Myös tämä rahoituskysymys Suomen osalta on huolestuttava. Meillä on paljon puistoja, ja nykyiselläänkin sitä rahaa ei riittävässä määrin riitä siihen infran ylläpitoon. Ja esitän tässä toiveen, että nyt, vaikka Hossa perustetaan ja sinne infra rakennetaan, niin tämä ei söisi sitten rahoitusta pois näiltä meidän olemassa olevilta puistoilta.

Esitän tässä lopussa vielä niin, että meille pohjoisen ihmisille metsästys, kalastus ja moottorikelkkailu ovat meidän oopperamme ja balettimme, ja näitä oikeuksia ei tule polkea eikä niitä tule ottaa meiltä pois.

17.20 Ulla Parviainen kesk: Arvoisa puhemies! Toki meidän täytyy muistaa tässä se, että puistot perustetaan luonnonsuojelulain pohjalle, eli silloin ajattelu siihen tapaan, että on jostain luovuttava, että jotain uutta saa, ja silloin täytyy joistakin aikaisemmista tavoista luopua, että saisi sitten tämän puistostatuksen.

Tuolla puistossa on tehty jo paljon hyviä rakenteellisia juttuja, rakennettu uutta nyt viime kesän aikana. Siellä on korjattu siltoja, siellä on rakennettu laavuja, siellä on uusittu muun muassa tämä edustaja Kiurunkin mainitsema Värrikallion silta. Se oli huonossa kunnossa, mutta nyt se on hieno uusi, kestävä silta.

Yksi asia, joka siellä puistossa on huolettanut, on puhelinyhteydet. Kun hyvin paljon puiston opastamiseen liittyy mobiiliteknologiaa, että puistossa olisi joka puolella kuuluvuus, niin siihen yritetään löytää ratkaisuja. Toivottavasti nytten jo alkuvuodesta sinne on saatu lisää kuuluvuutta.

Toteaisin vielä sen, että nyt minusta on hyvin otettu Hossa-Irnin palkisen poronhoidon asiat tässä huomioon. Ainoa on tuo haittapetopyynti, miten se hoidetaan, jos ajatellaan sitä Hossa-Irnin palkista.

Mutta sitten vähän sama viesti, mikä edustaja Korhosella oli tuossa. Minulle tulee selkeästi viestiä metsätoimijoilta, että ei uusia alueita suojeluun. Meillä on kohtuullisen paljon suojeltu ja huoli siitä, miten jatkossa saadaan sahoille esimerkiksi puutavaraa. Mielestäni pitäisi löytää keinoja, niin kuin tässä Hossan puistoasiassa, että niitä suojeltuja alueita voitaisiin jollain tavalla hyödyntää. Nythän on status nostettu retkeilyalueesta kansainvälisesti tunnetuksi puistostatukseksi, ja se on [Puhemies koputtaa] äärimmäisen hyvä asia.

17.22 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Vielä kaksi asiaa:

Toinen koskee suomalaista tapaa suojella luontoa. Aivan kuten edustaja Kärnä omassa puheenvuorossaan todisti Pohjois-Amerikan ja Kanadan alueen luonnonsuojelusta, siellä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2017 vp

todella toimitaan niin kuin hän sanoi, eli sinne rakennetaan hyvä infra ja siellä on palveluita saatavilla. Meillä on Suomessa semmoinen tapa, että kun jotakin suojellaan, niin se on totaalisuojelua, mitään ei saa tehdä. Otetaan esimerkiksi vaikka Kolin kansallispuisto, jossa siellä vaaran päällä on se yksi hotelli. Jos sinne saataisiin rakentaa hieman lisää ja saataisiin näin turistivirtaa lisää, saataisiin siihen kauniiseen maisemaan sijoitettua lisää vuodepaikkoja, niin se loisi sille seutukunnalle aivan uutta kasvua, uutta työtä ja ennen kaikkea tekisi sen valtavan kauniin maiseman tunnetuksi. Suomalainen arkkitehtuuri pystyy sen kyllä tekemään, mutta meillä on tämä valtava asennevamma, joka johtaa siihen, että suojelu on totaalisuojelua, ja se on johtanut aivan kummallisiin tilanteisiin.

Toinen asia, joka liittyy nimenomaan tähän suojelun jyrkkyyteen, mikä ei ole eurooppalaista luonnonsuojelua — siihen meidän tulee päästä, alueita pitää pystyä käyttämään. Nimitäin otetaan pohjoisella alueella tuolla Lapissa, siellä on esimerkiksi Sakatin kaivos-esiintymä, ja sinne on väkisin myöhemmin tullut tämä Natura-alue, joka aiheuttaa sen, että mitään ei saa tehdä. Tämähän johtaa siihen, että se amerikkalainen Anglo American -kaivosyhtiö, ylikansallinen, valtavan rikas yhtiö, jolla on rahaa vaikka kuinka paljon, pitää sitä valtausta itsellään, ja jonain päivänä se louhii sieltä sen. Se päivä tulee varmasti eteen, se vie ne valtavat luonnonrikkaukset itselleen ja tästä maasta pois. Ja Suomi jos mikä kaipaa uutta pääomaa, uutta työtä ja näiden luonnonrikkauksien hyötyä, jonka tulisi tulla Suomen kansalaisille eikä amerikkalaisille suursijoittajille. Tämä kohta on erittäin suuri epäkohta, ja toivon, että tästä uskalletaan keskustella. Tämä luonnonsuojelu johtaa vain siihen, että kaikki suomalaiset rikkaudet joko siirtyvät pikkuhiljaa ulkomaisille omistajille tai suojellaan ja sitten me näemme nälkää, [Puhemies koputtaa] mikä ei ole hyvä päämäärä kellekään.

17.24 Pauli Kiuru kok: Arvoisa puhemies! Tässä on vähän niin kuin kaksi näkökulmaa: Toista ääripäätä edustaa tämä ajatus, että alueet pitää totaalisuojella. Toinen näkökulma on se, että oli alue mikä hyvänsä, niin sinne pitää rakentaa hyvä tie ja muut oheispalvelut. Josain siellä välissä ilmeisesti totuus menee.

Nyt tietysti aina, kun mitä tahansa tällaista luontokohdetta miettii, niin kannattaa miettiä, minkä takia ne ihmiset sinne alueelle tulevat. Ja nyt jos mietin esimerkiksi Hossaa tai erityisesti Saana-tunturia, niin kyllä itse ajattelisin niin, että ihmiset tulevat sinne nauttimaan siitä luonnosta. Olen kuullut, että Saanan ympäri olisi suunniteltu, tai Saanan taakse ainakin, tietä sillä perusteella, että tietä pitkin pääsisi autolla katsomaan, miltä tunturi toiselta puolelta näyttää. Tämä kuulostaa itselleni hieman oudolta ajatukselta, koska se hiljaisuus ja tietttömyys ja autottomuus on juuri se juttu, minkä takia sinne mennään.

17.25 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Itse kun olen käynyt luonnonsuojelualueilla ja muissa syrjäisissä paikoissa retkellä, niin kyllä keskeinen syy on ollut nimenomaan luonnonrauhan etsintä ja se, että on ne luonnon äänet, joiden keskellä on.

Mutta varsinaisesti pyysin puheenvuoroa edustaja Kärnän puheenvuoron johdosta, kun hän antoi ymmärtää, että Yhdysvalloissa olisi jotenkin vallitseva käytäntö, että metsästys on kansallispuistoissa sallittu. Netistä nopeasti löysin, että vuonna 2012 kiisteltiin Yhdysvalloissa lakiesityksestä, joka olisi tosiaan kaikissa kansallispuistoissa sen sallinut. En tiedä, onko se mennyt läpi, mutta silloin tilanne oli se, että 60—70 oli sellaisia kansallispuistoja, joissa metsästys oli sallittu. Se liittyi näiden puistojen perustamissiihin, niihin liitty-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2017 vp

viin historiallisiin syihin, eli siellä, missä metsästys oli sallittua, se liittyi sen kyseisen paikan historiaan. Ja osassa puistoja taas sitten metsästys ei ollut sallittua.

Itse olen käynyt yhdessä Yhdysvaltojen kansallispuistossa. Siellä erityisesti mieleeni jäi se, miten retkeilijöitä varoitettiin karhuista. Eli varoitettiin, että ei esimerkiksi pidä ottaa telttaan eväitä ja jos yöpyy, niin pitää panna metalliastiaan eväät, jotta ei ruokita karhuja. Sen myös tiedän, että Yhdysvalloissa on kansallispuistoja, joihin on palautettu sudet, ja se on huomattavasti lisännyt [Puhemies koputtaa] luonnon monimuotoisuuden määrää näillä alueilla.

17.27 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Hyväksi lopuksi tämän asian tiimoilta omalta osaltani se, että kun tämä Hossan kansallispuisto perustetaan, niin toivon, että paikalliset ihmiset siellä Suomussalmella, Kuusamossa ja sillä seutukunnalla, myös paikallinen maakuntaliitto, pitävät nyt huolen siitä — ja myös paikalliset kansanedustajat, jotka täällä tällä hetkellä istuvat ja ovat hyvin tässä täysistunnossa puheenvuoroja tämän asian kohdalla käyttäneet, te pidätte huolen siitä — että nämä teidän seutukuntanne ihmisten kannalta tärkeät asiat tulevat kirjatuksi lakiin. Nimimerkki "kokemusta on": kotikunnassani Ilomantsissa esimerkiksi Petkeljärven kansallispuiston osalta metsästyksen liittyvät ja sillä alueella olevat nautintaoikeudet ovat jatkuvasti olleet uhattuina, mitä mielikuvituksellisimpia rajoituksia on keksitty ja sitten näiden Natura-alueiden tuleminen 90-luvun lopulla aiheutti aivan valtavan muutoksen. Nimittäin siellä on ollut semmoinen ilmiö, että kun otetaan esimerkiksi luonnonpuisto tai kansallispuisto, siellä on tietyt rajoitukset päällä, ja Naturassa on rajoitettu esimerkiksi metsästystä jonkun lajin suojelun takia, niin se metsästyskielto ja käyttökiellot on sitten pyritty viemään niin ankariksi koko alueella, mikä on täysin vastoin sitä periaatetta, minkä tautta näitä alueita aikanaan on perustettu ja mitkä paikallisten ihmisten oikeudet ovat.

Eihän luonnonsuojelu ole sitä, että kaikki kielletään, mikä on suomalainen näkemys ja ennen kaikkea vihreiden näkemys suojelusta tässä maassa, mikä on tiedotusvälineissä otettu ikään kuin suureksi mantraksi, jota pitää kaikkien noudattaa. Mitään ei saa sillä alueella tehdä sitten, kun alue on suojeltu. Niinhän se ei suinkaan ole. Euroopassahan tehdään se suojelu niin, että kun joku alue on suojeltu, niin jos joku kasvi sieltä löytyy tai joku muu, niin sitten suojellaan se kyseinen pienempi alue ja muualla alueella eletään aivan normaalisti. Niinhän sen pitäisi olla.

Mitä sitten tulee näiden kansallispuistojen muuhun toimintaan, niin vaatikkaa nyt sitten, että sinne Hossaan rakennetaan kunnan tiet. Esimerkiksi se Petkeljärven kansallispuiston Ilomantsin tie, Möhköntieltä menevä tie, on kyllä niin karmeassa kunnossa, että onhan se tavallaan aika kummallista, että kun valtio rakentaa sinne hienot, hienot esittelytilat — on entisöity niitä toisen maailmansodan aikaisia juoksuhautoja, korsuja ja muita muistomerkkejä, mitä sillä alueella on tapahtunut, ja ennen kaikkea sitä kaunista luontoa ja saunoja on rakennettu, yöpymispaikkoja, hieno ravintola, kokoustilat ja niin edelleen — niin kaiken sen helmen, kaiken sen kauneuden käytön yhtenä jarruna on alueelle menevä erittäin huonokuntoinen tie. Se ei minun päähäni oikein mahdu, että rakennetaan ensin turistipaikka ja sitten sinne on kelvoton tie. No, tietysti jos sillä halutaan viestiä, että me haluamme olla täällä rauhassa, niin se varmaan onnistuu, mutta mitä sanoo se yrittäjä, joka pyörittää siinä valtion vuokraamassa tilassa palveluita? Eihän varmaan mieli mettä keitä, kun turistit eivät tule. Jos autonsa särkee sillä tiellä, niin se ei kyllä kovin paljon kesämieltä nosta, kun muutaman tonnin remontin autoonsa teettää sen jälkeen, kun kotiin menee.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2017 vp

Elikkä haluan vielä kerran teille, hyvät pohjoisen ihmiset, korostaa sitä, että nyt kun tämän juhluvuoden puiston perustamishetket ovat käsillä, niin vaatikaa ympäristövaliokunnan kokouksissa, kun asiantuntijakuulemista käydään, että sinne tulevat paikallisten ihmisten edustajat kuultaviksi ja sanovat selkeällä suomen kielellä, mikä on se heidän tavoitetilansa, millainen kansallispuiston tulee olla, kun se nyt sinne on perustettu. Tässä vaiheessa on kaikki mahdollista. Sen jälkeen, kun laki on saanut lainvoimansa ja tasavallan presidentti on sen allekirjoittanut, se on sitten myöhäistä. Ja väitän, että nyt jos sinne tulee sellaisia pykäläiä, jotka metsästyksen ja kalastuksen ja muun moninaiskäytön kannalta ovat vaikea ratkaisu, niin sen muuttaminen jälkikäteen on käytännöllisesti katsoen mahdotonta. Siinä menee yhden ihmisen ikä, saattaa mennä kahdenkin ihmisen ikä odotellessa. Siksi kannustan teitä näitä pettymyksiä paljon kokeneena ihmisenä, että ei tässä tehtäisi väärin taas yhden kerran. Ja toivoisin, kun ministeri äsken sai terveiset, että kansallispuistojen osalta ja muunkin luonnonsuojelun osalta päästäisiin vähän terveempään käytäntöön, koska ei maailma niin mustavalkoinen ole.

17.32 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Varmasti nämä metsästyks- ja kalastusasiat ovat sellaisia asioita, joihin ympäristövaliokunnassa huolellisesti paneudutaan, ja voin vakuuttaa, että kyllä niitä paikallisia ihmisiä ja kuntien edustajia valiokunnassa tullaan kuulemaan. Siitä asiasta vielä totean sen, että ensisijaisesti kuitenkin pitää mielestäni, kun kysymys on uuden kansallispuiston perustamisesta, huolehtia siitä, että metsästyks ja kalastus, siltä osin kuin ne sallitaan, tehdään sellaisella tavalla, että nämä luonnonsuojelulliset tavoitteet eivät vaarannu.

Mutta olisin vielä palannut näihin kansainvälisiin esimerkkeihin. Ehdin edellisessä puheenvuorossani mainita sen, että Yhdysvalloissa joihinkin kansallispuistoihin on palautettu susia. Tämä on lisännyt luonnon monimuotoisuutta näissä kansallispuistoissa huomattavasti, koska se on muuttanut sitten kasvissyöjäeläinten, kuten kauriiden, peurojen ja vastaavien, käyttäytymistä, kun ne ovat lakanneet esimerkiksi jokien ja purojen varsilta syömästä kasvillisuutta kokonaan, koska silloin kun kansallispuistossa on petoja, nämä kasvissyöjäeläimet haluavat olla enemmän kasvillisuuden piirissä. Ja tämä on sitten aiheuttanut sellaisen tapahtumaketjun, jossa hyvin monet lajit, myöskin lintulajit, ovat sitten runsastuneet ja monipuolistuneet.

Ja vielä yksi esimerkki: olen käynyt myös Kanadassa yhdessä kansallispuistossa. Sieltä piti varata tietyiltä harvoilta sallituilta yöpymispaikoilta yöpymispaikat etukäteen, aivan niin kuin hotellihuonetta olisi varannut. [Puhemies koputtaa] Tämä vain esimerkkinä, että kansallispuistokäytäntöjä on hyvin monenlaisia maailmassa.

17.34 Ulla Parviainen kesk: Arvoisa puhemies! Vielä tuosta metsästyksestä ja kalastuksesta. Kun olen vertaillut nytten muita puistolakeja, niin mielestäni tässä on erittäin hyvin jo otettu huomioon tätä perinteistä metsästyks- ja kalastusharrastusta, mitä meillä on. Ne pienet huomiot, jotka otin tuossa ensimmäisessä puheenvuorossani esiin, jätän valiokunnan valistuneeseen harkintaan, mitä niille tehdään, että tuodako niitä sitten vahvemmin, niitä viestejä, mitä sieltä alueelta nyt tulee.

Noihin teihin liittyen. Puistoon opastetaan kyllä hyvien teiden kautta sieltä Perangan ja Murtovaaran kautta. Ainoastaan nyt on työn alla ja pohdinnassa, miten hoidetaan suora tieyhteys valtatie 5:ltä Julmaan-Ölkkyyn, koska se kulkee yksityistietä ja osittain hyvin huonokuntoista tietä. Tämä on nytten Kuusamon kaupungin ja Taivalkosken kunnan joh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2017 vp

tajien yhteisellä agendalla, eli he etsivät sitä keinoa, miten tehdään. Todennäköisesti ensi kesälle tehdään pientä kunnostusta, mutta sitten ihan seuraavana kesänä tulisi peruskunnostus siihen, niin että tieyhteydet saataisiin kaikkia mahdollisia teitä myöten mahdollisimman hyviksi.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan, jolle maa- ja metsätalousvaliokunnan on annettava lausunto.